

Plastische kunsten

Museum Boymans.

Kerstienuitstelling.

De directeur schrijft ons: De Kerstienuitstelling in Boymans is dit jaar, dankzij de kwaliteit der kunstwerken...

In de volgende zaal tentoongesteld, is een belangrijk werk uit den volken bloei der eeuw. Hoe meesterlijk is het effect van hooge boomen tegen een lichte lucht weergegeven...

Jan Steen, Fluitspeler.

werd. Dit pakkende doek, boelend van kleur, geeft dezen meester op zijn best. Het stelt den H. Johannes voor met predikend gebaar en hoort thuis in verzameling D. G. van Beuningen...

tentoongesteld. Uit de collectie H. E. ten Cate te Almelo zijn een landschap van Albert Cuyp en een interieur van Brekelenkam. Deze laatste meester uit de Leidse school heeft op even trouwachtige als gevoelige wijze een eenvoudig huiselijk tafereel weergegeven...

P. J. C. Gabriel, Landschap.

Behoort dit landschap tot het morgenglorien van de zeventiende-eeuwse landschapsschilderkunst, het gezicht op 's-Gravenhage van Salomon van Ruysdael.

Hierin heeft de meester het mysterieuze van een maannacht vol stemming weergegeven. Geheel anders van opvatting is het landschap van Jan Lievens, de nieuw-

sie aanwinst van het Museum Boymans. Hier is de invloed van Rembrandt en Rubens waar te nemen in het sonore kleurengamma. Van Lievens zijn slechts enkele landschappen bekend; vroeger stonden deze landschappen vaak op naam van Rembrandt en Brouwer...

In het laatste van de zeventiende eeuw gekkepoeser: een groot landschap met een bergstroom en een zware boomengroep en in de verte een ruïne van Jacob van Ruysdael en een blank kerkerinterieur van Pieter Saenredam...

Op de benedenverdieping zijn de meesters uit de negentiende en de twintigste eeuw tentoongesteld. Aan den wand in de eerste zaal zijn drie werken gehangen van kunstenaars, die vooral door den invloed van de zogenoemde pointillisten, als Signac en Seurat, hun palet tot lichter kleuren wisten op te voeren...

In de volgende zaal is een groep van vijf aquarellen gevormd. Wanneer men binnenkomt, treft dadelijk het groote soldatenstuk van Breitner, uit het bezit van den heer J. G. van Schaardenburg, een werk, waarin breedheid van conceptie met rijkdom van kleuren zich vereenigt...

In de zaal der Haagsche school toont Anton Mauve zich in een landschap met herder en schapen onder een grijze lucht, uit de verzameling H. van Beek, een groot meester. Vol innigheid is dit doek. Richters heeft zich zelf overtroffen in de goed gelijkende beeltenis van mr. A. van der Hoeven...

Vele van de hedendaagsche meesters tonen een sterke voorkeur voor de kracht van de teekening. Vaak overheerscht het decoratieve element. Uit 1904 dateert een

doordringend geobserveerde teekening van Dirk Nijland waarin klare vormen vooral treffen; deze groote teekening is het eigendom van den heer H. Voskuyl te 's-Gravenhage...

Typeerend is het, hoe Mannucci, die van de impressionistische coloristische en luministische mogelijkheden absoluut het verband met de groote renaissancevoorbeelden hebben gehouden...

Altaarvleugel (omstreeks 1500) uit de Nederrijnsche school.

Hogendorpsplein 8. Dit doek is het eigendom van mevrouw J. E. Crommelin te Delft. Daar is ook een fascinerend zelfportret in bruin-krijt van den beeldhouwer John Radecker te zien, uit de collectie H. P. Bremmer...

Moge door deze tentoonstelling de band tusschen verzamelaar en museum hechter worden en moge de aandachtige beschouwer na een herhaald bezoek verrukt het Museum Boymans verlaten en tot de overtuiging gekomen zijn, dat het kunstbezit in onze stad steeds groeiende is.

Kunsthandel Jac. Niekerk.

Cipriano Mannucci en Valmore Gemignani.

Men schrijft ons uit 's-Gravenhage: Schilders van de soort als Mannucci zijn hier in het Noorden zeldzamer dan in het Zuiden. Deze Jordansche coloristische weelde, onstuimigheids van voordracht, gepaard met gebondenheid van vorm en compositie...

Cipriano Mannucci, Mosselvisser.

No. 37 (Kleur-lyriek genaamd) is een voorbeeld van vibratie van het licht en kleurverrukking in een tuinfareertje van een kleurpaars figuurtje in tegenlicht...

Tot de zeer goede specimina van zijn coloriet (sterk van licht en doekwerkte kleuren) rekenen wij 3 (Schoonvisser) en 41 (Vrouw van de zee), natuurlijke, overtuigende werken van kracht in kleur en vormgeving.

De zwakke zijde is de reeks mondaine en genre-achtige lachende vrouwen- en genrestuukjes die de virtuositeit is ongemeen. Maar zelfs als de mondaine illustratieve beooging zonder eigenlijke kunstbetekenis overhand heeft, treft toch vaak een warme open kleurgeving van een onmiskenbaar begaafd colorist.

Wij sluiten de beschouwing met het noemen van de wederige naaktfiguren; no. 6 (Femme aux grenades), zeer sterk van plastic; knap van beheersing, door losheid van bewegingen en grote vormkennis van de gestalte als totaliteit; no. 11 van andere werking, door weligheid van warme schemeringen, waarin een gratis naakt treedt.

Valmore Gemignani stelt hier veel in brons gegoten putti's tentoon, lachende, fluitspelende; met een faunische bok spelende kindergedroef; moderne naknamingen van de oude lachende levensvreugde en levensjondeheid uit de dagen van Donatello en later Verrocchio. Zij zijn academisch knap; wellicht ook berekend voor ruimten van andere afmetingen dan deze kunstzalen, waar ze ruimtelijk niet „werken“ kunnen. Men zou ze op een pleintje of binnenplaatsje willen zien of in een ruim voorportaal. De renaissance-architectuur overheerscht in dezen beeldhouwer blijkbaar ten volle. In zijn catalogus vonden wij duidelijke herinneringen aan Michel Angelo in een land van zulke sculpturale dwangende historische voorbeelden moet de kracht groot zijn, om zich te kunnen bevrijden van al te zeer het eigen nieuwe leven drukende krachten.

Men herinnert zich tegenover zulk historisch nagalmend werk weder den futuristische haat der Italiaanse beginnende tegen de kunst van het verleden in hun overvloedige land en begrijpt, hoe zulk een formule in haar afwijzende superlatieve termen verwerkt is en noodig werd gevonden.

Kunstaal L. van Zanten.

Mac Lean.

Mac Lean is een der bekwaamste, zoo niet de bekwaamste, der Jonge Rotterdamsche schilders — dat bewijst deze tentoonstelling ten volle. De expositie uit de firma De Haan & Zonen, zoo ongeveer een half jaar geleden, steeds wel knappe prestatie in uitzicht, maar wij hadden toch niet verwacht, dat Mac Lean zich zoo spoedig en heuglijk zou ontwikkelen. Natuurlijk is hij nog steeds aan het zoeken en experimenteren, maar zijn werk is rijker, rijper, beschaafder geworden, van coloriet vooral; er is meer warmte en toon in de tafereelen gekomen en de kunstenaar heeft zich met onmiskenbaar succes aan grotere ondernemingen gewaagd.

Onder de Menschen

Het landgoed Staverden.

IV *)

Het water zakt. — De sprookjesgebieden. Het maken van bosschen. De Staverdensche beek wordt gevuld door het Bleekermeer. Het Uutendamer en twee spengens. Maar het Bleekermeer en de spengens doegen gestadig verder op en ook het moeras van Uutendamer zakt langzaam maar gestaag.

jeneverbes in de dichte omwoeking der knoestige ericastruiken, — verenzaamd en schamel als over bergplateaux aan alle weer hooggesteld, en zoo aanminnig primitief, alsof de schepping hier nog in wording was. Doch voor de ontginningen, om al dat grasland en die uitgestrekte bouwlanden te laten, ter wille weer van het veer vooraf, voor de parken en den moestuin, de kweekrij, den boomgaard, maar ook voor het bosch van naald- en loofhout, is de natuurlijke watervoorziening een levensbelang. En al is die voorloopig nog niet in gevaar, omdat de Veluwsche bodem immers zóó rijk is aan volle wateraderen, dat nog altijd schier overal, waar maar dief genoeg wordt geboord, de bronnen opwellen — toch is 't een omstandigheid, waar ernstig rekening mee moet worden gehouden, dat 't peil van het water bedenkelijk daalt, zoo, dat bijvoorbeeld van geslacht op geslacht bekende watergaten, het- en veenplassen, waar de herders hun schapen uitzondering zijn drooggevalven de laatste jaren, en dat ook de Hierdensche beek en de Leuvenumsche beek in den zomer veel hun droge bedding vertoopen.

altijd nog wel voldoende lateren. Maar een feit is, dat de waterstand op de Veluwe inmiddels blijft zakken, en dat dus reden is, om ernstig rekening te houden met de toekomstige wateroverrijke vruchtbaarheid van dezen van nature zóó armen en droogtegevoelige bodem. De jacht is op dit landgoed geen doel, enkel wel eens in verpoizing bij wijze van sport. De jonge bestierder van dit zooveel honderden hectaren uitgebreide bedrijf heeft geen tijd, om daar aldoor met een hond en een geweer rond te loopen. Een enkele maal worden er jachtpartijen gehouden met de bedoeling vooral om weer eens onder vrienden te zijn.

Dennenhoeve, de Brug en Bosch, de Haverkamp, Meerhoeve, Veldkamp, de Molen, Berkenhof, de Leuvenhoeve enzovoort. Verscheiden van deze oude hofsteden hadden, toen de heer 's Jacob Staverden betrok, ook nog poststallen, die sedert alle in groepstallen verbouwd zijn. De zeventien pachthoeven hebben een gezamenlijke oppervlakte van 153 hectaren; om de groote nieuwe boerderij, die de heer 's Jacob Jr. heeft laten bouwen, ligt honderd vijf en vijftig bunder grasland en vijf en twintig bunder bouwland. — Administratief is het landgoed in een-en-twintig vakken verdeeld, die ieder weer uit verschillende afdeelingen bestaan. Temidden van de ontginningen en het overal vernieuwde, nieuw aangeplante en naastig onderhouden maaid- en loofhout ligt één brok van 'n tien bunder woeite heil met totaal verwilderd bosch volkomen in den oerstaat als natuurmonument, aan alle invloeden overgelaten, om te zien wat daar van wordt uit de vrije woeking van den plantengroei, waarin de reedn, de hazen, fazanten met andere vogels ongestoord mogen samenwonen, als in de sprookjes. Hier wordt ook menschen noot ingegrepen. De doode boomen vallen en zoals de storm ze geveld heeft, blijven ze liggen, in de warreling van takken en spinren, van plantenslingers, overwoekerd van zwammen, doorgaan en van allerhande parasieten, omkranst van jongen bloesem.

En geëete van den Enks nog buiten zijndis veestapel op Staverden.